

## 2. Czy osoba niepełnosprawna może przebywać wraz z psem asystującym w miejscu pracy?

---

### 2. Czy osoba niepełnosprawna może przebywać wraz z psem asystującym w miejscu pracy?

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 44), pracodawca jest obowiązany zapewnić niezbędne racjonalne usprawnienia dla osoby niepełnosprawnej pozostającej z nim w stosunku pracy, uczestniczącej w procesie rekrutacji lub odbywającej szkolenie, staż, przygotowanie zawodowe albo praktyki zawodowe lub absolwenckie. Niezbędne racjonalne usprawnienia polegają na przeprowadzeniu koniecznych w konkretnej sytuacji zmian lub dostosowań do szczególnych, zgłoszonych pracodawcy potrzeb wynikających z niepełnosprawności danej osoby, o ile przeprowadzenie takich zmian lub dostosowań nie skutkowałoby nałożeniem na pracodawcę nieproporcjonalnie wysokich obciążeń. Natomiast zgodnie z ust. 2 tego artykułu, obciążenia, o których mowa w ust. 1, nie są nieproporcjonalne, jeżeli są w wystarczającym stopniu rekompensowane ze środków publicznych. Stosownie do ust. 3 niedokonanie niezbędnych racjonalnych usprawnień, o których mowa w ust. 1, uważa się za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu w rozumieniu przepisów art. 183a § 2-5 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy.

Zgodnie ze stanowiskiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości pojęcie „racjonalnych usprawnień” powinno być rozumiane szeroko (wyrok ETS z dnia 11 kwietnia 2013 r. sygn. C-335/11). Natomiast Sąd Najwyższy podkreślił, że przy ocenie czy dane rozwiązanie mieści się w zakresie tego pojęcia, powinno uwzględniać się całokształt okoliczności danej sprawy, w tym dobro osoby niepełnosprawnej, konieczność zagwarantowania bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz fakt, czy dane rozwiązanie nie skutkowałoby nałożeniem na pracodawcę nieproporcjonalnie wysokich obciążeń (wyrok SN z 12 listopada 2014 r., sygn. I PK 74/14).

Mając powyższe na uwadze, zauważyć należy, że to na pracodawcy ciąży obowiązek zapewnienia racjonalnych usprawnień. Wypełnieniem tego obowiązku może być uzgodnienie z pracownikiem.

Należy jednocześnie zauważyć, że przebywanie osoby niepełnosprawnej w miejscu jej pracy wraz z psem asystującym zależy od rodzaju miejsca tej pracy. Przepisy ustawy o rehabilitacji (...) wskazują, że osoba niepełnosprawna wraz z psem asystującym ma prawo wstępu do obiektów użyteczności publicznej, w szczególności: budynków i ich otoczenia przeznaczonych na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych oraz innych ogólnodostępnych budynków przeznaczonych do wykonywania podobnych funkcji, w tym także budynków biurowych i socjalnych. Zakres powyższego przepisu nie obejmuje prawa wstępu do budynków stanowiących własność prywatną, które nie mieszczą się w ramach ww. kategorii.